

Vennesla kommune

Arkivsak-dok. 26/00885-1
Arkivkode 233/C55
Saksbehandler Ole Petter Omdal

Saksgang Møtedato
Formannskapet 21.04.2026
Kommunestyret 30.04.2026

Midlertidig parkeringsavgift Steinsfossen 2026

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

1. Vennesla kommune innfører frivillig parkeringsavgift ved Steinsfoss Tømmerrenne med formål å styrke drift, vedlikehold og utvikling av området.
2. Avgiften fastsettes til kr 80,- for korttidsparkering og kr 160,- for langtidsparkering/overnatting.
3. Det gis ingen spesifikke fritak så lenge det er en frivillig ordning.
4. Ordningen baseres på bruk av Vipps - og kredittkort løsning som betalingsløsning, uten mulighet for kontroll eller illeggelse av gebyr ved manglende betaling.
5. Skilting og parkeringsområder skal etableres i tråd med vedlagt kartskisse, og løsningen iverksettes så snart som praktisk mulig, ordningen gjelder ut 2026.
6. Inntektene fra parkeringsordningen skal kanaliseres til Vennesla kommune og fortrinnsvis benyttes til tiltak knyttet til drift, vedlikehold og videreutvikling av området ved Steinsfoss Tømmerrenne, herunder sanitærfasiliteter, trafikk avvikling, avfallshåndtering og eventuell besøksvertsordning. Det skal inngås nærmere avtale mellom Vennesla kommune og Stiftelsen Steinsfoss Tømmerrenne om disponeringen av midlene.

Sammendrag

Steinsfoss Tømmerrenne har utviklet seg til et av regionens mest besøkte reisemål, med anslagsvis 80 000 besøkende årlig (økt fra 55 000 i 2024 til 70 000 i 2025). Mer trafikk har ført til høyere driftskostnader knyttet til blant annet toalettfasiliteter, avfallshåndtering og slitasje på området, og trafiksikkerheten er også en økt utfordring. For å møte disse utfordringene foreslås det å innføre en **frivillig** parkeringsavgift via Vipps: kr 80 for korttidsparkering og kr 160 for langtidsparkering/overnattingsparkering. Ordningen har lave administrative kostnader og bygger på vellykkede erfaringer fra andre reisemål. Inntektene skal kanaliseres til kommunen og benyttes til drift, vedlikehold og videreutvikling av området, i tråd med avtale med Å Energi og i samarbeid med Stiftelsen Steinsfoss Tømmerrenne.

Vedlegg

- 1) Bekreftelse - Å Energi – Vipps parkering Steinsfossen 2026
- 2) Kartskisse - Parkerings område med skiltplassing 2026
- 3) Stipulerte inntekter – Vipps parkering 2026
- 4) Disponeringsavtale – parkering - Steinsfossen

Bakgrunn for saken

Steinsfoss Tømmerrenne, som strekker seg gjennom Vennesla og Iveland, er i kombinasjon med Setesdalsbanen blitt et reisemål som byr på en unik opplevelse av natur, friluftsliv, kulturmiljø og industrihistorie. Fra å være en noe skjult perle, har området de senere årene fått et markant oppsving som følge av oppgraderinger, økt synlighet i sosiale medier og aktiv markedsføring. Tømmerrenna er i dag rangert som nummer én på Visitt Norges liste over «Norges ti mest unike fotturer», og tiltrekker seg anslagsvis 80 000 besøkende årlig, både fra inn- og utland.

Områdets spesielle kvaliteter og store opplevelsespotensial gjør det sannsynlig at besøkstallet vil fortsette å stige. I dag er de negative konsekvensene av økt trafikk begrenset, men uten styrket besøksforvaltning og reisemålsledelse risikerer man at belastningen vil føre til forringelse av både naturkvaliteter og opplevelsesverdi.

Den økte besøkstrafikken har allerede medført tydelige utfordringer. Slitasjen på renna har økt, og det er et merkbart større behov for rydding og tømning av søppel. Behovet for sanitærfasiliteter er også voksende. I sommersesongen 2025 kostet det kommunen rundt 150 000 kroner å leie og drifte ei toalettvoan. Etterspørselen etter flere og bedre løsninger er stor, og erfaringene viser at tilstrekkelig kapasitet på sommertoaletter er avgjørende for å kunne håndtere besøksmengdene på en god måte.

Parkeringskapasiteten er spesielt presset. På fine utfartsdager og i skoleferiene er parkeringsplassen ved Steinsfossen ofte sprengt. Bobiltrafikk er også økende, og mange kjøretøy blir stående over lengre tid, noe som reduserer tilgjengeligheten for andre. Det antas at en betalingsordning vil kunne bidra til økt gjennomstrømming og bedre utnyttelse av plassen. Enkelte utenlandske gjester, særlig uten tilgang til norske betalingsløsninger, kan oppleve utfordringer med Vipps-løsningen. Det legges derfor opp til en kredittkortløsning som i 2025 så de aller fleste utlendinger også kan få betalt. Det åpnes for at sommerverter kan bistå med betaling og gi informasjon til besøkende – en tjeneste som kan finansieres gjennom inntektene fra ordningen eller arbeidstrenings ordning.

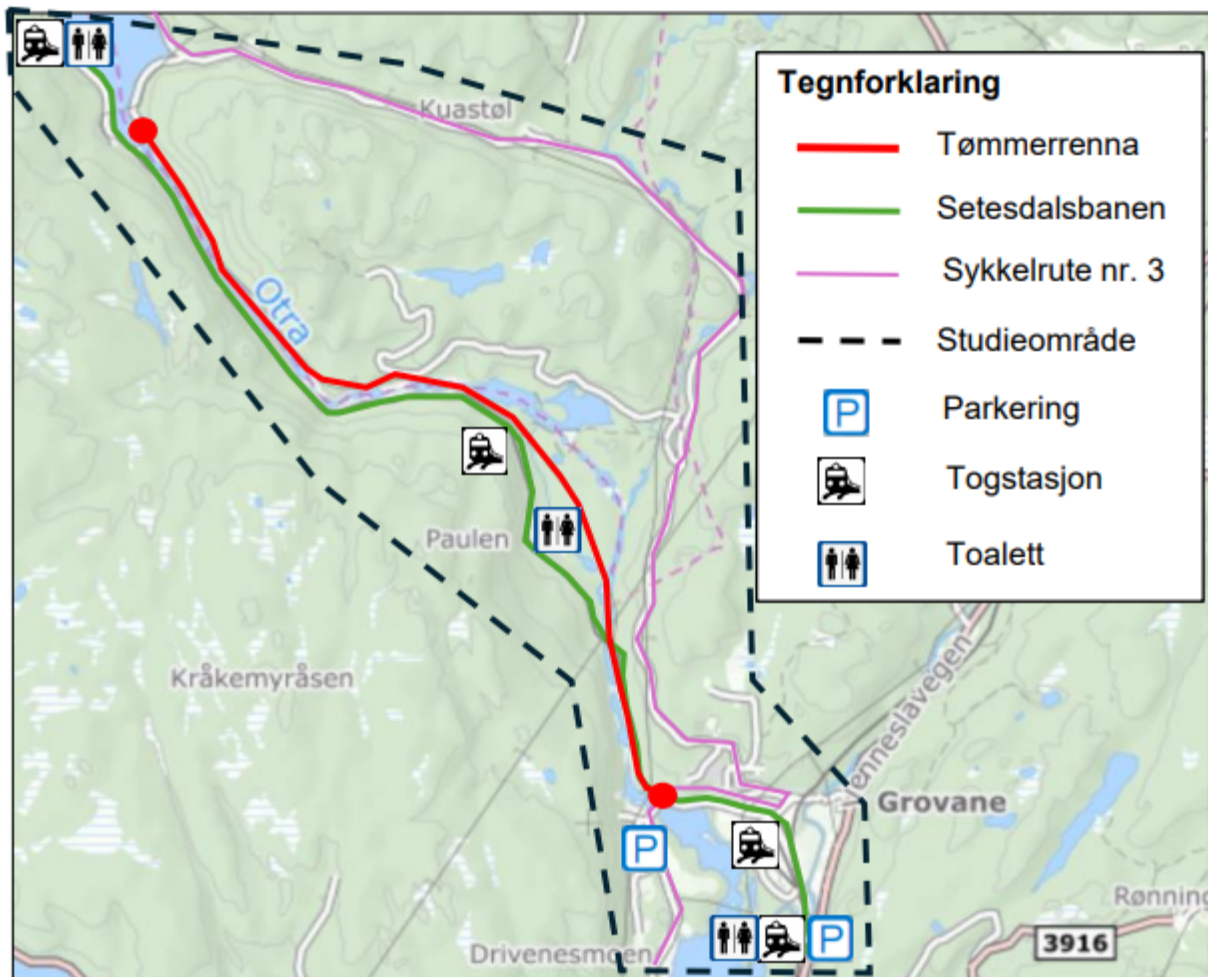
Området ligger på Å Energi sin eiendom, og driften skjer i henhold til en disponeringsavtale mellom Vennesla kommune og grunneier. Avtalen pålegger kommunen ansvar for orden og tilgjengelighet, og fordrer betydelig oppfølging – ikke minst i høysesong. Det foreligger en skriftlig bekreftelse fra Å Energi på at det er i orden å innføre parkeringsavgift i området.

Feste Landskap AS utarbeider har utarbeid en mulighetsstudie og besøksstrategi for området. Flere av forslagene i dette arbeidet forutsetter tilgang på midler for å kunne realiseres, særlig knyttet til sikkerhet, fremkommelighet og tilrettelegging for økt trafikk. I lys av dette fremstår innføring av parkeringsbetaling som et nødvendig virkemiddel for å sikre både kortsiktig drift og langsiktig utvikling.

Den foreslåtte løsningen er basert på frivillig betaling via Vipps eller kredittkort ordning, uten kontroll eller mulighet for ileggelse av gebyr ved manglende betaling. Ordningen bygger på erfaringene fra 2025 og noe lignende av det de har hatt i Fyresdal, der de fått gode inntekter med tilsvarende system. Erfaring fra 2025 viste fleste besøkende betaler, og det kom inn ca 500 000,- som gikk til drift i området.

Det understrekes at det ikke er i konflikt med kommunens parkeringsstrategi å etablere denne typen frivillig betalingsløsning, kristiansand parkeringsselskap har bekreftet at dette er greit for 2026, mot at det må skiltes med private skilt og det må være tydelig at det ikke er parkeringsselskapet som drifter stedet. Feilparkeringer kan fremdeles bøtelegges, og dersom det på sikt blir ønskelig å innføre kontrollert betaling, kan løsninger som EasyPark vurderes. Dette vil muliggjøre håndheving og bøtelegging ved manglende betaling, men vil også innebære høyere administrasjonskostnader. Dette vurderes derfor ikke som aktuelt i 2026.

Under følger et kartutsnitt som viser studieområdet for besøksstrategi og mulighetsstudiet:

Vurdering

Steinsfoss Tømmerrenna er i ferd med å etablere seg som et av regionens mest attraktive reisemål. Den sterke veksten i antall besøkende er i utgangspunktet positiv og gir store muligheter for verdiskaping og profilering av kommunen. Samtidig medfører denne veksten betydelige utfordringer knyttet til drift, orden og tilrettelegging. Både økte utgifter til søppelhåndtering og leie av toalettfasiliteter, samt slitasje på selve renna og infrastruktur rundt, gjør det nødvendig å sikre en bærekraftig finansiering for videre forvaltning.

Innføringen av en frivillig parkeringsavgift vurderes som et hensiktsmessig og målrettet tiltak. Ordningen er enkel å etablere, har lave driftskostnader, og bygger på vellykkede erfaringer fra 2025 og fra bla i Fyresdal. Der har en tilsvarende ordning gitt høy etterlevelse og betydelige inntekter, til tross for at den er frivillig og ukontrollerbar. Den foreslåtte løsningen med betaling via Vipps krever ingen teknisk infrastruktur utover skilting, og kan iverksettes raskt.

Ordningen er frivillig og det er derfor opp til hver enkelt, og spesielt til de lokale som er som er innom flere ganger, å selv vurdere om de vil betale. Teksten om frivillighet fremgår av QR kode på foreslått skiltløsning. Frivillig betaling vil styrke tiltakets legitimitet og reduserer risiko for motstand. Samtidig vil inntektene kunne benyttes målrettet til tiltak som direkte forbedrer opplevelsen for besøkende – som bedre sanitæranlegg, økt renhold, og tilstedeværelse av sommerverter. Dette vil bidra til å redusere uønskede miljøeffekter og opprettholde kvaliteten på besøksopplevelsen.

Ordningen vil også kunne legge grunnlag for realisering av forslag i tiltaksplanen som kom ut av det mulighetsstudiet og besøksstrategien som ble utarbeidet av Feste Landskap AS, hvor det blant annet foreslås tiltak for tryggere adkomst, økt kapasitet og bedre skilting. At inntektene kanaliseres til Vennesla kommune, med avtalt fordeling og disponering i samråd med Stiftelsen Steinsfoss Tømmerrenne, sikrer at ressursene brukes i tråd med både avtaleverket og stiftelsens formål.

På sikt kan det vurderes mer kontrollerbare løsninger som EasyPark, spesielt med tanke på utenlandske besøkende, men dette krever høyere driftskapasitet og er ikke aktuelt i denne fasen. Med det nåværende behovet og tilgjengelige ressursgrunnlaget, fremstår Vipps-løsningen og allerede etablert kredittkortløsning som de mest realistiske og virkningsfulle løsningene.

Samlet sett vurderes tiltaket som et gjennomførbart, rimelig og samfunnsnyttig bidrag til bedre besøksforvaltning og bærekraftig drift av Steinsfoss Tømmerrenne.

Klima- og miljøkonsekvenser

Innføringen av en frivillig parkeringsavgift i seg selv medfører ingen direkte inngrep i naturen og har ingen vesentlige negative konsekvenser for klima eller miljø. Skilting og digital betalingsløsning er lavintensive tiltak uten fysisk påvirkning på landskap eller økosystemer.

Samtidig vil økte inntekter gi kommunen bedre muligheter til å forvalte området på en mer bærekraftig måte. Dette inkluderer tiltak som økt rydding og avfallshåndtering, bedre sanitærfasiliteter og tilstedeværelse av besøksverter som kan bidra til bevisstgjøring rundt naturvern og ansvarlig ferdsel. Slike tiltak vil redusere slitasje, forurensning og uheldig bruk av området.

Det er likevel en potensiell indirekte miljøpåvirkning ved at bedre tilrettelegging og fasiliteter kan bidra til økt tilstrømming av besøkende, noe som isolert sett kan føre til høyere samlet klimaavtrykk, særlig knyttet til biltransport. Det må derfor legges vekt på god besøksforvaltning og fremtidig samordnet planlegging, slik at utviklingen skjer innenfor bærekraftige rammer.

Samlet sett vurderes tiltaket som miljømessig nøytralt til positivt, med gode muligheter for styrket naturforvaltning og redusert lokal belastning som følge av inntektsbasert tilrettelegging.

Økonomiske konsekvenser

Basert på erfaringstall fra 2025 og sammenlignbare ordninger, blant annet fra Fyresdal ved Hamaren og treetoppvegen, anslås det at en frivillig parkeringsavgift ved Steinsfoss Tømmerrenne kan generere årlige inntekter på i størrelsesorden 660 000,- kroner. Dette forutsetter et besøkstall på rundt 80 000 (årlig) og en høy betalingsvilje, som tidligere erfaringer tilsier er realistisk – selv ved en frivillig ordning.

Avgiften foreslås satt til kr 80,- for korttidsparkering og kr 160,- for langtidsparkering eller overnatting. Ordningen forutsetter bruk av Vipps og kredittkort som betalingsløsning, som er enkel å implementere og har lave transaksjonskostnader (1,75 % for Vipps og 8 % for kredittkort). Løsningen krever minimal administrativ oppfølging, og inntektsrapportering kan foretas fortløpende.

Inntektene skal kanaliseres til kommunen og benyttes til tiltak knyttet til drift, vedlikehold og videreutvikling av området. Dette inkluderer blant annet leie og drift av toalettfasiliteter, utvidet avfallshåndtering, trafikk sikring og eventuelle sesongbaserte besøksvertsordninger. På lengre sikt kan midlene også bidra til finansiering av permanente sanitæranlegg, bedre skilting og økt trygghet og fremkommelighet for besøkende.

Det skal inngås nærmere avtale mellom Vennesla kommune og Stiftelsen Steinsfoss Tømmerrenne om

disponeringen av midlene, for å sikre at tiltakene samsvarer med forpliktelser i disponeringsavtalen og med mål om bærekraftig reisemålsutvikling. Den økonomiske modellen gir dermed et forutsigbart og målrettet rammeverk for fremtidig forvaltning, uten å påføre kommunen nye kostnader ved oppstart.

Konklusjon

Den økende tilstrømmingen av besøkende til Steinsfoss Tømmerrenne stiller nye krav til Vennesla kommune som forvalter av området. For å sikre at området fortsatt kan tilby gode og trygge opplevelser, samtidig som kulturmiljø og naturverdier ivaretas, er det nødvendig med målrettede tiltak for finansiering og forvaltning.

Innføring av en frivillig parkeringsavgift via Vipps fremstår som et lavterskel og effektivt virkemiddel. Ordningen gir mulighet til å hente inn midler på en skånsom og brukervennlig måte, uten behov for teknisk infrastruktur eller kontrollmekanismer. Inntektene vil bidra til drift og videreutvikling av området og styrke kommunens evne til å følge opp sine forpliktelser etter disponeringsavtalen med Å Energi.

Tiltaket bygger på vellykkede erfaringer fra andre reisemål, er forankret i behov og realiteter på stedet, og legger til rette for langsiktig og bærekraftig reisemålsledelse. Kommunedirektøren anbefaler at forslaget vedtas og at ordningen etableres så snart som praktisk mulig.